

Тема 2. Суб'єкти господарського контролю в Україні

2.1. Суб'єкти зовнішнього контролю та їх характеристика

2.2. Внутрішній господарський контроль: функції, значення та суб'єкти

2.3. Державна фінансова інспекція та її функції в господарському контролі

2.4. Податкова служба як орган державного зовнішнього контролю за діяльністю підприємств

2.5. Контроль в умовах таємниці

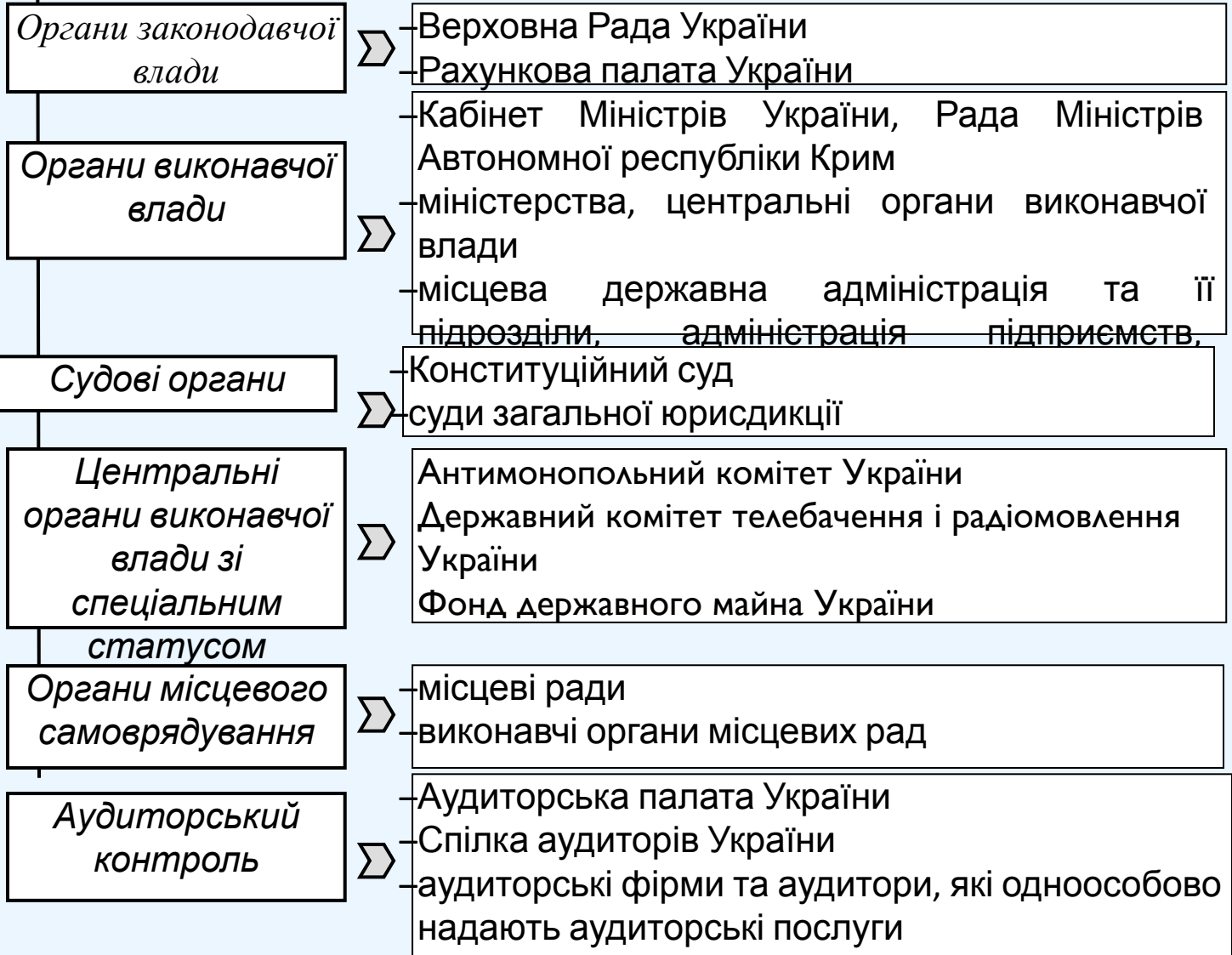
2.1. Суб'єкти зовнішнього контролю та їх характеристика

- **Суб'єктами** (від лат. subiectum – лежить в основі) **контролю** виступають носії прав і обов'язків – особи та органи, що мають повноваження на здійснення контролю за виробничою та фінансовою діяльністю підприємства, а також право втручатися в його оперативну діяльність (припиняти або обмежувати їх діяльність, усувати від роботи певних осіб) та самостійно притягувати винних до відповідальності
- **Підконтрольні суб'єкти** – це посадові та матеріально відповідальні особи, які відповідають за ведення обліку, надходження, експлуатацію, витрачання, використання підконтрольного об'єкту тощо

- Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади

Президент України; Указ, Схема від
09.12.2010 № **1085/2010**

Суб'єкти зовнішнього контролю

I. Міністерства:

- Міністерство аграрної політики та продовольства України
- Міністерство внутрішніх справ України
- Міністерство екології та природних ресурсів України
- Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
- Міністерство енергетики та вугільної промисловості України
- Міністерство закордонних справ України
- Міністерство інфраструктури України
- Міністерство культури України
- Міністерство надзвичайних ситуацій України
- Міністерство оборони України
- Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
- Міністерство охорони здоров'я України
- Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України
- Міністерство соціальної політики України
- Міністерство фінансів України
- Міністерство юстиції України

II. Центральні органи виконавчої влади:

Державна казначейська служба України

Державна митна служба України

Державна податкова служба України

Державна санітарно-епідеміологічна служба України

Державна служба експортного контролю України

Державна служба статистики України

Державна служба фінансового моніторингу України

Державне агентство України з управління державними корпоративними правами та майном

Державна інспекція України з питань праці

Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України

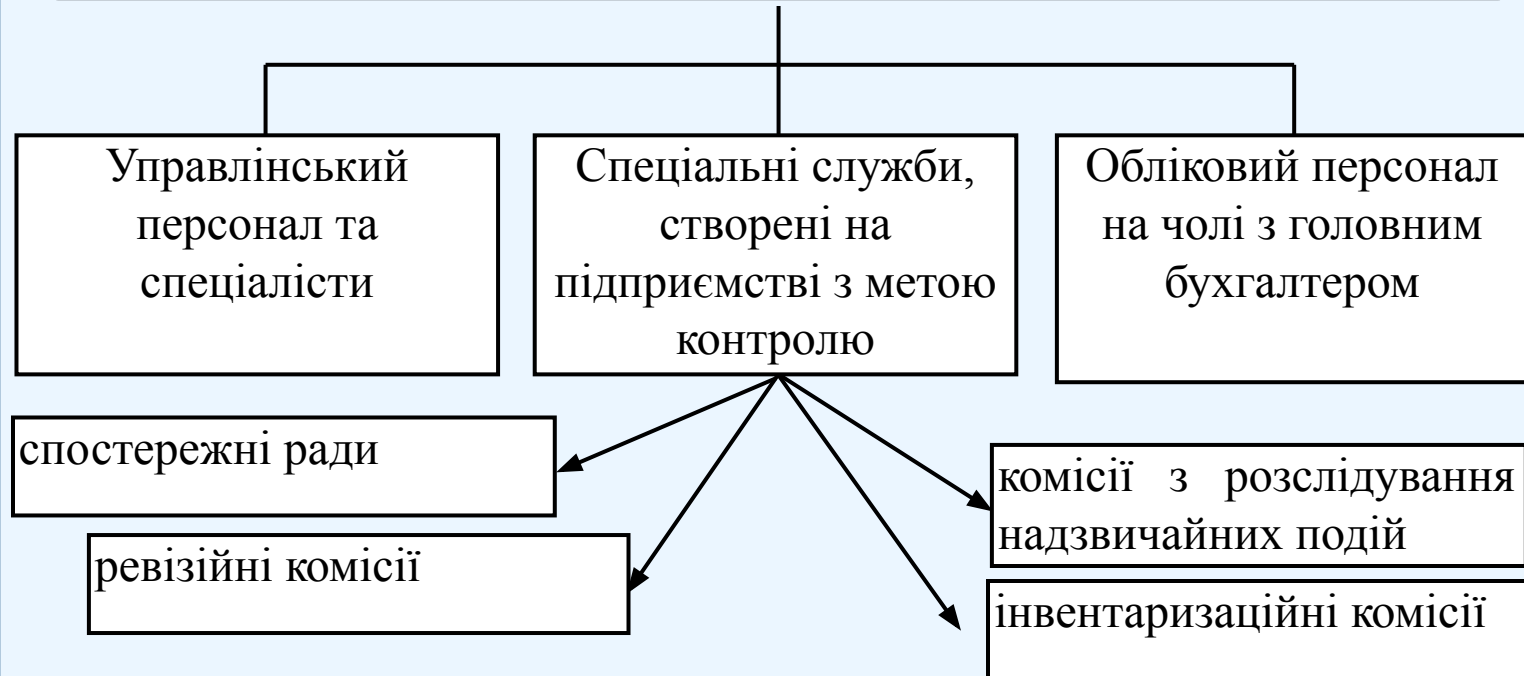
Пенсійний фонд України

Державна фінансова інспекція України та інші

2.2. Внутрішній господарський контроль: функції, значення та суб'єкти

- *Внутрішній контроль* – це система контрольних заходів щодо відповідності діяльності підприємства поставленим завданням, надання керівництву інформації про стан об'єктів, що перевіряються, а також рекомендації стосовно цих об'єктів, які сприятимуть прийняттю правильних управлінських рішень

Суб'єкти внутрішнього господарського контролю

2.3. Державна фінансова інспекція та її функції в господарському контролі

Про Положення про Державну фінансову інспекцію України

Президент України; Указ, Положення від 23.04.2011 № **499/2011**

Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні

Верховна Рада України; Закон від 26.01.1993 № **2939-ХІІ**

Структура Держфінінспекції

Державна контрольно-ревізійна служба складається з:

- Головного контрольно-ревізійного управління України,
- контрольно-ревізійних управлінь в Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі,
- контрольно-ревізійних підрозділів (відділів, груп) в районах, містах і районах у містах.

Держфінінспекція України відповідно здійснює державний фінансовий контроль за:

1) використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань, ефективним використанням коштів і майна, станом і достовірністю бухгалтерського обліку і фінансової звітності у міністерствах та інших органах виконавчої влади, державних фондах, фондах загальнообов'язкового державного соціального страхування, бюджетних установах і суб'єктах господарювання державного сектору економіки, а також на підприємствах, в установах та організаціях, які отримують (отримували у періоді, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів, державних фондів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або використовують (використовували у періоді, який перевіряється) державне чи комунальне майно (далі - підконтрольні установи), за дотриманням законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу щодо державного і місцевих бюджетів;

ДФІ здійснює державний фінансовий контроль за:

- 2) дотриманням законодавства про державні закупівлі;
- 3) виконанням функцій з управління об'єктами державної власності;
- 4) цільовим використанням коштів державного і місцевих бюджетів;
- 5) цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), одержаних під державні (місцеві) гарантії;
- 6) складанням бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету;
- 7) станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у розпорядників бюджетних коштів;
- 8) усуненням виявлених недоліків і порушень;

Держфінінспекція України
здійснює державний фінансовий
контроль шляхом проведення:
інспектування у формі планових та
позапланових ревізій певного
комплексу чи окремих питань
фінансово-господарської
діяльності підприємств;
державного фінансового аудиту;
перевірки державних закупівель

Держфінінспекція України має право:

- 1) **перевіряти** в ході державного фінансового контролю грошові та **бухгалтерські документи**, звіти, кошториси та інші документи,
- 2) **безперешкодного доступу** в ході державного фінансового контролю на склади, у сховища, виробничі та інші приміщення, що належать підприємствам, установам та організаціям, що контролюються;
- 3) вимагати від керівників підконтрольних установ проведення **інвентаризації** основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, коштів і розрахунків,
- 4) **одержувати** від службових і матеріально відповідальних осіб об'єктів, що контролюються, **письмові пояснення** з питань, які виникають у ході здійснення державного фінансового контролю;
- 5) **вилучати** під час проведення ревізії у підприємств, установ та організацій **копії** фінансово-господарських та **бухгалтерських документів**, які свідчать про порушення, а **на підставі рішення суду вилучати до закінчення ревізії оригінали** зазначених документів; **тощо**
- 6) **накладати** у випадках, передбачених законодавчими актами, **адміністративні стягнення**; **тощо**

ГОЛОВКРУ

2.4. Податкова служба як орган державного зовнішнього контролю за діяльністю підприємств

Адміністрування податків та зборів в Україні здійснюють:

- **органи державної податкової служби** щодо податків, які справляються до бюджетів та державних цільових фондів
- **митні органи** щодо мита, акцизного податку, податку на додану вартість, інших податків

Стаття 62. Способи здійснення податкового контролю:

- ведення обліку платників податків;
- інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної податкової служби;
- перевірок та звірок

Стаття 20. Права органів державної податкової служби

- отримувати копії документів (засвідчені підписом платника податків або його посадовою особою та скріплені печаткою (за наявності), що свідчать про порушення вимог податкового законодавства;
- одержувати безоплатно від платників податків, а також від установ Національного банку України, комерційних банків та інших фінансових установ довідки або копії документів про наявність банківських рахунків, а на підставі рішення суду - інформацію про обсяг та обіг коштів на рахунках, у тому числі про ненадходження у встановлені терміни валютної виручки від суб'єктів підприємницької діяльності;
- проводити перевірки платників податків;
- вимагати від платників податків, що перевіряються в ході перевірок проведення інвентаризації основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, коштів, у тому числі зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки
- під час проведення перевірок вивчати та перевіряти первинні документи, які використовуються в бухгалтерському та податковому обліку, інші регістри, фінансову, статистичну звітність, пов'язані з обчисленням і сплатою податків та зборів

Права ДПС

- доступу під час проведення перевірок до територій, приміщень (крім житла громадян) та іншого майна, що використовується для провадження господарської діяльності, та/або є об'єктами оподаткування або використовується для отримання доходів (прибутку) чи пов'язані з іншими об'єктами оподаткування та/або можуть бути джерелом погашення податкового боргу;
- звертатися до суду щодо стягнення коштів платника податків, який має податковий борг, з рахунків у банках, обслуговуючих такого платника, на суму податкового богу або його частини
- тощо

Структура ДПС:

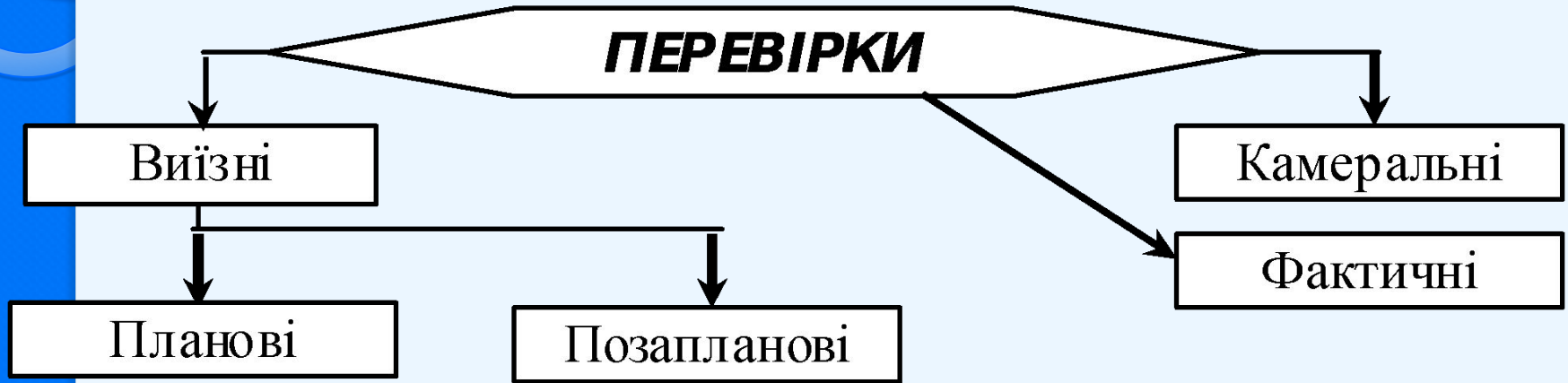
- Державна податкова **адміністрація** України.
- Державні податкові **адміністрації** в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі
- Державні податкові **інспекції** у районах, містах, районах у містах, міжрайонні та об'єднані державні податкові інспекції.

ДПІ в м. Житомирі та ДПІ в Житомирському районі

Види перевірок ДПС

Податковий кодекс України

- **75.1.1. Камеральною** вважається перевірка, яка проводиться у приміщенні органу державної податкової служби виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків.

-
- **Документальною виїзною перевіркою** вважається перевірка, яка проводиться за місцезнаходженням платника податків чи місцем розташування об'єкта права власності, стосовно якого проводиться така перевірка.
  - **Документальною невиїзною перевіркою** вважається перевірка, яка проводиться в приміщенні органу державної податкової служби.

Документальна планова перевірка :

- 1) проводиться відповідно до плану-графіка перевірок;
- 2) не частіше 1 разу на рік;
- 3) з обов'язковим письмовим повідомленням підприємства не пізніше як за 10 календарних днів до початку перевірки

- **П. 78.1 Документальна позапланова перевірка** не передбачається у плані роботи органу державної податкової служби і проводиться за наявності хоча б однієї з обставин:
  - платником податків не подано в установлений законом строк податкову декларацію або розрахунки, якщо їх подання передбачено законом;
  - виявлено недостовірність даних, що містяться у податкових деклараціях, поданих платником податків;
  - платником податків подано в установленому порядку органу державної податкової служби заперечення до акта перевірки або скаргу на прийняте за її результатами податкове повідомлення-рішення;
  - платником подано декларацію, в якій заявлено до відшкодування з бюджету податок на додану вартість, яке становить більше 100 тис. гривень;
  - реорганізація, ліквідація, банкрутство підприємства

Ст. 75.1.3. ПКУ

Фактичною вважається перевірка, що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських або інших об'єктів права власності такого платника.

Така перевірка здійснюється органом державної податкової служби щодо:

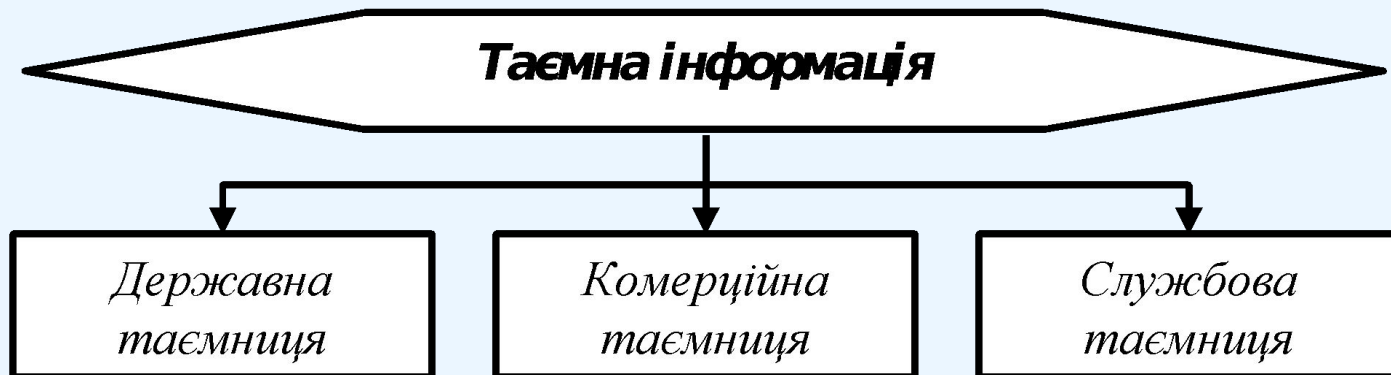
- дотримання порядку здійснення платниками податків розрахункових операцій,
- ведення касових операцій,
- наявності ліцензій,
- патентів, свідоцтв, у тому числі свідоцтв про державну реєстрацію,
- виробництва та обігу підакцизних товарів,
- дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами).

Строки проведення виїзних перевірок ДПС (робочих днів)

Вид підприємства	Планова перевірка	Позапланова перевірка
Велике	30	15
Середнє	20	10
Мале	10	5

2.5. Контроль в умовах таємниці

Рис. Види таємної інформації

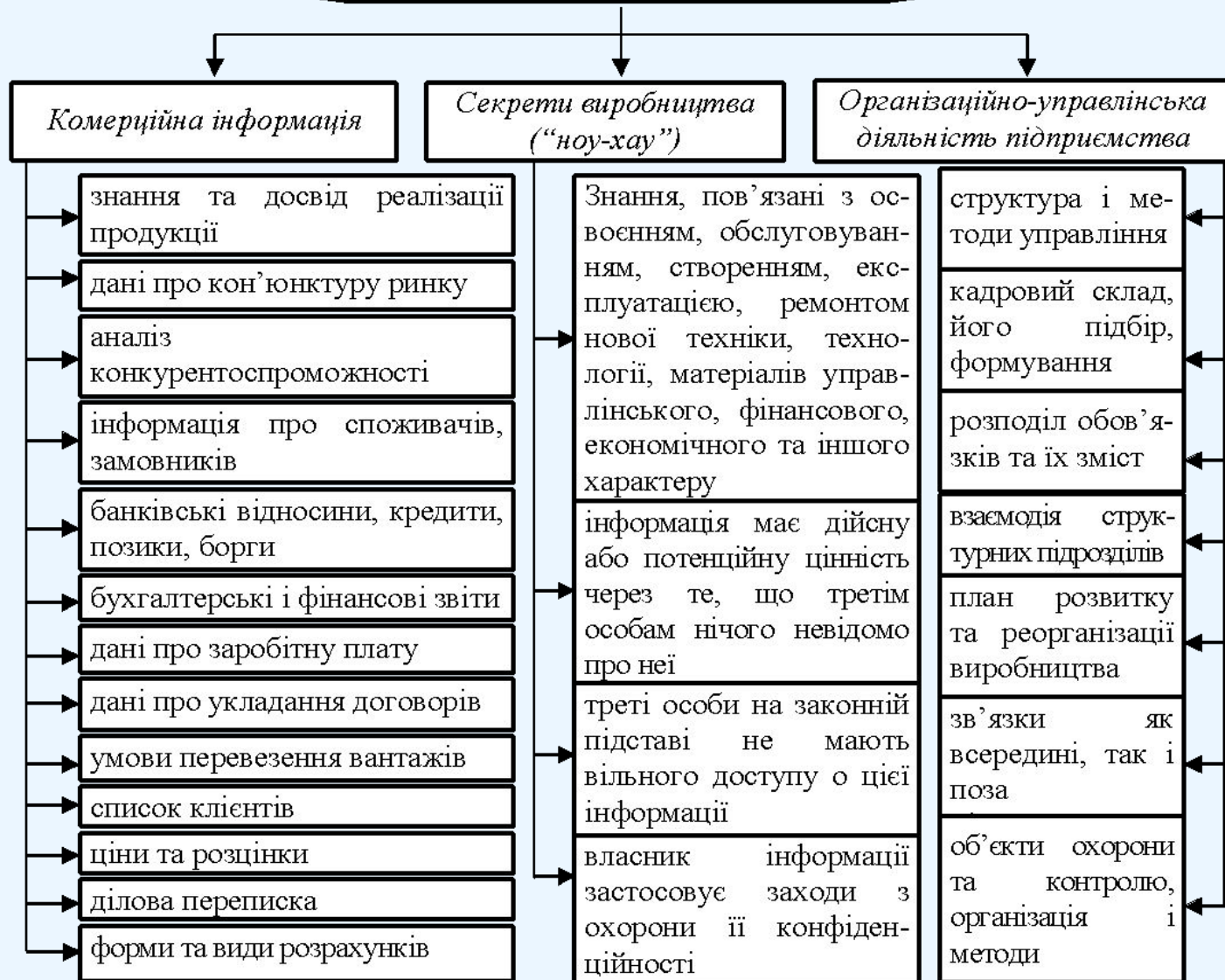
-
- **Державна таємниця** – це вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішньоекономічних відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдавати шкоди національній безпеці України

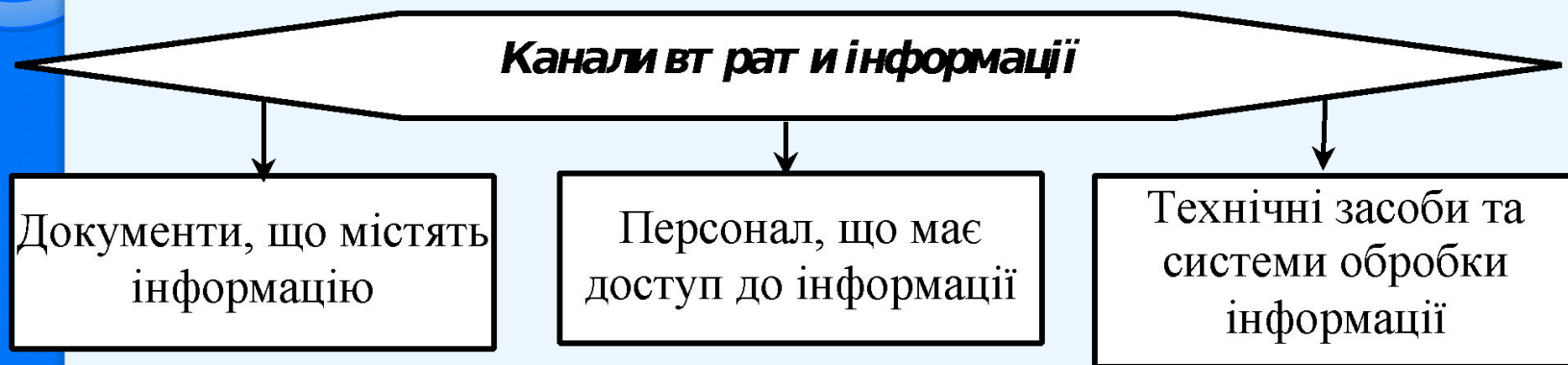
-
- ***Комерційна таємниця*** – це право підприємства, компанії, фірми, банку на зберігання в таємниці документів, даних, що відображають їх діяльність

Перелік відомостей, які не можна вважати комерційною таємницею, схвалює Кабінет Міністрів України. До них належать:

- установчі документи, дозвільні документи на провадження підприємницької чи господарської діяльності;
- інформація за всіма встановленими формами державної звітності;
- показники, потрібні для перевірки обчислення і сплати податків та інших обов'язкових платежів;
- відомості про чисельність, склад працівників, їх заробітну плату взагалі і за професіями та посадами, а також наявність вільних робочих місць;
- документи про сплату податків і обов'язкових платежів;
- документи про платоспроможність;
- відомості про участь посадових осіб підприємств у кооперативах, малих підприємствах, спілках та інших організаціях, що проводять підприємницьку діяльність;
- відомості, які підлягають оголошенню відповідно до чинного законодавства.

Комерційна таємниця

Рис. Можливі канали втрати інформації

За незаконне збирання або використання відомостей, що складають комерційну таємницю, а також за розголошення комерційної таємниці передбачено кримінальну відповідальність. Але для цього необхідно закріпити право підприємства на комерційну таємницю. Це можна зробити наступними **шляхами**:

- **1. Внести до статуту** або установчого договору положення про те, що підприємство має право на комерційну таємницю, та визначити склад і обсяг відомостей, що входять до її складу. В окремому пункті зафіксувати право підприємства не надавати інформацію, що містить комерційну таємницю, та передбачити положення про організацію захисту комерційної таємниці; про те, хто визначає порядок її захисту.
- **2. Передбачити в колективному договорі** пункт про зобов'язання колективу і керівництва підприємства не розголошувати інформацію, що містить комерційну таємницю, а також встановити відповідальність за її розголошення. Взяти від працівників розписку про нерозголошення конфіденційних відомостей (зразок 2.3).
- **3. Внести в установчі документи, посадові інструкції** (або в контракт – у разі укладення трудового контракту з працівником) положення про відповідальність посадових осіб підприємства та працівників за розголошення комерційної таємниці не лише під час роботи у фірмі, а й після звільнення.

-
- **Службова таємниця** – склад і обсяг відомостей, що є в розпорядженні конкретного органу державної контрольно-ревізійної служби або його посадової особи стосовно об'єктів контролю, контрольних, правоохоронних та інших державних органів, їх працівників, способів досягнення визначених законодавством завдань, необхідних для якісного проведення контрольно-ревізійних дій, забезпечення відповідної їх раптовості та ефективності і, які з цієї причини на певний період не підлягають зовнішньому чи внутрішньому розголошенню

Чи знаєте Ви назви цих суб'єктів контролю і що вони контролюють?

Висновки:

- Суб'єкти зовнішнього контролю: Держфініспекція, ДПС тощо.
- Суб'єкти внутрішнього контролю: керівник, бухгалтер тощо.
- Види таємної інформації: комерційна, державна, службова.